

NĂM THÁNG QUA MAU

truyện ngắn
LÊ CẦN THƠ
(Houston, Texas, Hoa Kỳ)

* Kính dâng MÃ tôi đang sống mòn mỏi với tuổi già xế bóng ở quê nhà
* Viếng hương linh em trai Lê Hoàng Tâm nhân ngày giỗ thứ 17 (năm 2000)

1

(Ảnh chân dung Mã tôi chụp năm 1985)

Houston, ngày 30 tháng 4 năm 1983

MÁ kính yêu

Vậy là con đã rời xa Má vừa tròn hai năm. Hai năm mà con cứ ngỡ như như hằng bao nhiêu năm cách ngăn dậu vợ. Trong khi con ở trên đất nước hoàn toàn tự do, cơm ăn áo mặc đủ đầy, đời sống vật chất thật là thần tiên so với quê mình nghèo khổ nhọc nhằn thì Má phải nhận chịu bao nhiêu cay đắng tủi buồn. Nhớ lần con vượt biên đầu tiên bị bắt và nằm ở trại giam Cái Nước (Cà Mau) thì Ba ở quê nhà lâm trọng bệnh rồi mất. Ngày con được thả ra thì gia đình ta đã cúng tuần 21 ngày cho Ba. Má ôm chầm con mà khóc. Lúc đó con thương Má vô cùng, bởi vì con hiểu rằng từ đây cuộc đời Má bắt đầu cô độc và buồn khổ cho đến cuối đời. Con không còn ý định bỏ nước ra đi, thì Má lại trách con: **“*Vì tương lai của vợ chồng con và hai đứa nhỏ, hãy tìm cách ra nước ngoài, đừng bận bịu Má, hãy nghe lời Má. Trước khi nhắm mắt, Ba con cũng thường căn dặn Má hãy can đảm gạt lệ cho con yên dạ ra đi tạo lập cuộc đời*”**. Má ơi... nay chôn quê người, con đang tìm cho mình một cuộc sống mới đúng nghĩa của nó, nhưng sao con cảm thấy quanh mình như có những nẻo chông gai, phải chằng mỗi người có một số phận, khó mà cưỡng lại được. Con phải quyết làm sao không tủi vong linh của Ba và không phụ lời căn dặn của Má. Bởi phải cuốn hút theo dòng đời nghiệt ngã, nên nếu vắng bật tin con, xin Má đừng buồn. Dù gặp phải bất trắc nào, con cũng thương nhớ về Má, vì Má là nguồn sống của đời con... Kèm theo thư này, con có gởi chút ít tiền nhờ anh chị Bảy mua cho Má những thứ cần thiết trong sinh hoạt thường ngày. Má thích ăn xoài chín, con có dặn anh ấy thường xuyên mua cho Má ăn. Má ăn ngon là con vui rồi. Kính thăm và chúc sức khỏe Má. Con của Má. Út TÂM.

Gaveston, Texas, ngày 30 tháng 4 năm 1984

MÁ kính yêu,

Con nhớ Má có chứng bệnh ho. Lúc còn ở nhà con thường đưa Má đi Bác sĩ khám bệnh và chụp hình phổi. Bác sĩ bảo phổi Má tốt, ho chỉ vì Má bị viêm họng hạt (?). Bác sĩ cho toa mua thuốc uống. Bớt đôi ba ngày rồi ho vẫn tiếp tục. Nhiều đêm nghe Má ho mà con nóng ruột. Nhưng biết làm sao bây giờ! Con gởi tiền và dặn anh chị Bảy mua thuốc ho cho Má. Má hãy nghe lời chỉ dẫn của anh chị Bảy, uống thường xuyên, vì ho để lâu không tốt đâu. Mùa xoài năm nay Má thèm thì cứ mua ăn, đừng hà tiện tiền bạc nghe Má.

Một năm con mới rảnh ngồi viết thư thăm, chắc Má trông và trách con nhiều lắm phải không? Biết Má buồn, nhưng như thư viết năm trước, con phải bươn chải đó đây để lo cho cuộc sống gia đình tụi con, mới chân ướt chân ráo nơi xứ lạ quê người, hầu như mọi chuyện phải làm lại từ đầu. Quên báo tin với Má, khi sang tới trại Songkla Thái Lan, vợ con sanh một bé trai, con đặt tên là Nhựt, hai đứa cháu gái của Má thì khỏi phải nói, bé Thúy càng lớn càng giống Bà Nội lắm. Bé Thanh thì lanh lợi hơn lúc còn ở quê nhà. Con có bảo vợ con thỉnh thoảng thay con gởi tiền về cho anh chị Bảy cất giữ mà lo cho Má, Má

hãy an tâm. Phần con, đã theo nghề cào tôm biển nên ở ngoài biển nhiều hơn đất liền. Lý do đó mà con ít viết thư thăm Má. Không ngờ bây giờ con lại theo nghề “hạ bạc” của Ba năm xưa mà con nhớ có lần anh Bảy làm bài thơ “ghe đặng” có mong ước: *“Nếu phải non sông ngừng chiến trận. Yên vui thôn xóm rộn hoan ca. Con về bên chiếc ghe đặng cá. Swồi âm lòng Ba lúc tuổi già”* mà dù ở xa xôi cách mấy con cũng còn nhớ!

Năm nay sức khoẻ Má vẫn tốt phải không? Con mừng và cầu nguyện hương linh ba lúc nào cũng phù hộ cho Má. Con của Má. Út TÂM.

Florida, ngày 30 tháng 4 năm 1985
MÁ kính yêu,

Con biết Má trông thư và tin tức của con nhiều lắm. Nhưng, thưa Má, do công việc làm ăn, con đã để ba đứa nhỏ với vợ con ở lại Houston, con đi Florida với ông bà chủ cũng bận rộn quanh năm. Bài biển ở Miami đẹp lắm Má ơi. Ước chi có Má bên này, con sẽ lái xe đưa Má đi ra biển chơi vào mỗi cuối tuần, để Má được đổi không khí trong lành của biển cả. Má nhớ dặn anh chị Bảy, vào dịp cúng giỗ Ba là ngày mừng 8 tháng 8 âm lịch, gần Tết Trung Thu, mua bánh Trung Thu cúng Ba nghe Má. Ngày trước con nhớ cứ mỗi mùa Trung Thu, Ba mua rất nhiều bánh cho tụi con, mỗi đứa thích một loại khác nhau mà ba vẫn cố mua đầy đủ. Phần Ba, Ba nói chỉ thích bánh nhưn khoai cau mà thôi. Vậy khi mua cúng ba, má dặn anh chị Bảy mua bánh nhưn khoai cau nghe Má. Riêng Má thì con vẫn không thể nào quên: Má thích ăn bánh Trung Thu nhưn đậu xanh hạt vệt. Còn trái cây thì Má thích ăn xoài chín nhứt phải không? Bên Mỹ này, trong các chợ, hầu như lúc nào cũng có bán xoài, nhưng xoài bên Mỹ sao không ngon bằng xoài ở quê mình. Phải chi có Má bên này, con sẽ mua xoài cho Má ăn quanh năm. Đang viết cho Má thì ông bà chủ đến tìm và gọi con đi làm. Xin phép Má con tạm dừng ở đây. Chúc sức khoẻ Má. Con của Má. Út TÂM.

California, ngày 30 tháng 4 năm 1986
MÁ kính yêu,

Các trung tâm đông người Việt bên này bây giờ có nhiều tiệm bán băng nhạc lắm. Chả bù ở quê mình ngày xưa, thưở con mới vào bậc trung học, ở đường hàng dừa có một tiệm bán radio và dàn hát máy mà thôi. Con nhớ, Má rất thích nghe hát máy với những vở cải lương tuồng cổ như Lưu Kim Đính Giải Giá Thọ Châu, Tiết Đình San Cầu Phàn Lê Huê, Bao Công Tra Án Quách Hoè... Vọng cổ thì Má thích nghe Út Trà Ôn ca Sầu Vương Biên Ải, Văn Hường ca Vợ Tôi Nói Tiếng Tây, Minh Cảnh ca Em Bé Đánh Giày, Thanh Hải ca Trái Khổ Qua, Thanh Hương ca Em Bán Đèn Hoa Giấy, Hùng Minh ca Hoa Xưa Bướm Cũ, Hữu Phước ca Tần Quỳnh Khóc Bạn, Đội Gạo Đường Xa... Nhà mình ở trong quê, lâu lâu mới có dịp ra thăm con trọ học tại Cần Thơ một lần, Má thường đi với chị Tám của con, boi xuồng chở đầy lá sen, bông súng để bán. Nhà mình quá nghèo sau khi đình chiến, nhưng Ba Má vẫn ráng lo cho con được ăn học đàng hoàng. Biết vậy nên vừa

thi đậu vào Đề Thất trường Phan Thanh Giản, con đã tự lo cho mình trong việc học hành: con nhận dạy kèm trẻ em tại tư gia vào buổi chiều và buổi tối để lấy tiền đóng tiền ăn và nhà trọ; sách vở thì con chỉ mượn của Thư viện trường mà không mua sắm như bạn bè có tiền khác. Má ở quê chịu khó chống xuồng ra đồng cắt lá sen, nhổ bông súng chở ra chợ Phong Điền bán để độ nhật qua ngày lúc mùa nước nổi, vì mùa này Ba con không thể đi đặng cá dưới sông được nữa. Mỗi lần thăm con, Má cứ đưa tiền bảo **“cắt để dành xài, mua thêm sách vở”**. Con không nhận, Má giận. Bởi đồng tiền chất mót cực khổ của Má, làm sao con lại đành lòng tiêu xài cho riêng mình? Con chột nghĩ, thôi cứ nhận cho Má vui, rồi đi mua những đĩa hát máy nào hay tìm cách gửi về cho Má nghe. Những đĩa hát của hãng ASIA, Hồng Hoa ngày càng nhiều trong nhà mình, phần đông là tiền của Má cho con... bây giờ nghĩ lại con thật xấu hổ. Phải chi chính con trích khoản tiền mình kiếm được mà mua những món quà Má thích thì ý nghĩa biết bao nhiêu. Còn tiền Má cho, con cứ cắt giữ hay gửi tiết kiệm để dành cho Má phòng khi thất ngật sẽ hay biết chừng nào. Nhưng thôi, chuyện đã qua rồi, nhắc lại càng thêm buồn.

Vậy là con đã xa Má sáu năm rồi phải không? Tóc Má năm nay bạc nhiều chưa? Má cố gắng giữ gìn sức khoẻ, nhớ uống thuốc đừng để ho dai dẳng nghe Má. Mùa xoài con có dặn anh chị Bảy thường xuyên mua xoài ngon cho Má ăn. Má ăn ngon miệng là con mừng. Lúc nào con cũng thương và nhớ Má. Con của Má. Út TÂM.

Arizona, ngày 30 tháng 4 năm 1987
MÁ kính yêu,

Hôm gia đình tụi con sắp vượt biên lần sau, Má gặp con đang trốn để chờ chuyến ra khơi tại nhà thằng Phước ở trong lộ 19 gần ngã ba Mây Tường, có nói: **“Má dốt không biết đọc chữ, nhưng qua bến được rồi, nhớ viết thư về thăm Má. Gửi về chỗ anh chị Bảy con đọc cho Má nghe. Má đêm đêm cầu Trời khấn Phật và van vái vong hồn Ba con phù hộ cho chuyến đi này của con thành công, để đời tụi con bớt khổ”**. Má ơi, con rất hiểu nỗi lòng của Má khi biết mình sắp mất vĩnh viễn thằng con trai Út mà Má thương yêu nhứt trong đời... chỉ vì tai trời ách nước, hoàn cảnh đời đời biết phải làm sao hơn là cắn răng nuốt hận riêng mình! Nhớ lời Má dặn, nên con cố gắng viết thư để nhờ anh chị Bảy đọc cho Má nghe đây.

Tiểu bang này nóng quá. Con viết thư thăm Má lúc con có dịp sang đây thăm chị Chín – Má còn nhớ chị Chín con của Mợ Bảy ở Cầu Nhiêm không? Hồi đó chị ra trọ nhà mình bên Xóm Chài đi học trường Phan Thanh Giản mấy năm? Bà con với mình, con nhắc vậy chắc Má nhớ rồi. Gia đình chị Chín sang đây từ năm 1975 nên cuộc sống đã ổn định. Chị chỉ có năm người con gái mà con chột nghĩ đến ngày xưa ông bà mình thường trầm trồ khen tặng hoàn cảnh gia đình như vậy là có “ngũ long công chúa”! Anh chị Chín có chuyển lời kính thăm Má và chúc mừng sức khoẻ của Má. Chị có nhờ con chuyển về cho Má một ít tiền để mua trà cau và chi xài. Con sẽ gửi cho anh chị Bảy nhận và trao lại cho Má. Nếu Má thấy giữ tiền nhiều bất tiện thì nói với anh chị Bảy gửi vào trương mục tiết kiệm để khi cần Má rút ra xài, phòng khi bên này con thay đổi chỗ làm không thể gửi về giúp Má thêm được. Má hãy bảo trọng. Con của Má. Út TÂM.

Louisiana, ngày 30 tháng 4 năm 1988
MÁ kính yêu,

Nhiều đêm con suy nghĩ, phải chi lúc vượt biên Má cùng đi với tụi con thì bây giờ ở đất nước tự do này, đời Má sẽ bớt khổ vì lo buồn thương nhớ thằng con trai Út của mình. Con từng nghe Má nói: ***“Tội nghiệp Út Tâm, nó còn bé bỏng lắm, cần phải có sự che chở dắt dìu của của Má mới không bị ai bắt nạt, ăn hiếp!”***. Câu nói đó là lúc con còn ấu thơ, nhưng sao cứ đeo đẳng hoài cho đến bây giờ? Má ơi, chuyến ra biển kỳ rồi con bị tai nạn, khi khiêng bao tôm nặng lên bờ, một đuôi con tôm đâm trúng chân phải của con gây đau nhức. Ông bà chủ cho con đi bác sĩ khám bệnh, chụp hình nhưng không thấy gì, chỉ cho thuốc uống trị đau nhức thôi. Bây giờ chân con vẫn còn đau nhức, và được ông bà chủ cho nghỉ ở nhà dưỡng bệnh. Con được người bạn chở đi qua tiểu bang kế cận để chơi cho biết. Con thấy được cây cầu bắc qua sông Mississippi lớn nhất nước Mỹ mà hồi còn đi học con có nghe nói. Cầu lớn và đẹp thật Má ơi. Buổi chiều ngồi tại bờ sông chỗ khu phố cổ rộn rịp người đi chơi, nhìn sang chiếc cầu, với ánh nắng vàng trải rộng, chợt nhiên con nhớ quê nhà vô cùng. Nhớ những chuyến phà muôn qua sông Hậu dưới ánh nắng yếu ớt còn sót lại, mà con đang đậu xe đạp chờ rước khách đi bộ để chở vào thành phố. Nhớ những cuộc xe chở khách ngồi phía sau, sức nặng gằn gáp đôi sức nặng thân con, phải gò lưng chở họ để sau đó nhận mấy đồng bạc ít ỏi, là một dấu ấn không thể phai mờ trong tâm trí con. Xe đạp mình mua, đạp xe bằng chính sức mình, mà hằng ngày phải đóng tiền bến đậu, phải “đăng ký” để có bảng số được phép chạy xe đạp ôm, và... phải chịu đóng thuế cho địa phương gọi là “tổ lao động hợp tác”... Chuyện dài, nói hoài không hết phải không Má? Thôi con xin dừng ở đây. Chúc sức khoẻ đến Má. Con của Má. Út TÂM.

Houston, ngày 30 tháng 4 năm 1989
MÁ kính yêu,

Chợt nhiên cái chân bị đuôi tôm đâm năm trước lại trở nhức lạ lùng. Bác sĩ khám và trị bệnh cho con trước năm 1975 có phòng mạch trong Lộ 19, nói tên chắc Má không biết đâu. Ông trị cho con liên tiếp mấy tháng, thấy bệnh không thuyên giảm và ngại gia đình không đủ khả năng chi trả nên đã giới thiệu con vào bệnh viện chánh phủ. Ở đây họ khám đủ cách, cố tìm ra nguồn gốc bệnh để chữa trị. Viết thư thăm Má trong lúc con đang ở trong bệnh viện, nên không viết dài được. Má và các anh chị ở quê nhà đừng lo gì cho con, bởi vì con người sinh ra trên cõi đời này ai cũng có số mạng, và Trời kêu ai nấy dạ, lo chi cho mệt trí. Con sẽ thư cho Má và các anh chị khi hết bệnh và trở lại làm việc. Chúc sức khoẻ Má. Má hãy bảo trọng. Con của Má. Út TÂM.

Houston, ngày 30 tháng 4 năm 1990
MÁ kính yêu,

Bệnh con vừa bình phục thì con lại tiếp tục theo tàu ra biển, cứ lênh đênh với sóng nước mênh mông. Nghề cào tôm biển mà con đeo đuổi ngay từ khi đặt chân lên đất Mỹ đã trở nên cái nghiệp như ngày xưa lúc sinh thời, Ba con đã làm nghề đăng cá suốt hai mươi bốn năm vậy. Con nghĩ, ở đời nghề nào cũng được, miễn mình làm ăn lương thiện thì thế nào cũng được ơn trên che chở lúc hoạn nạn, tai ương.

Má năm nay đã 76 tuổi Tây, 77 tuổi ta rồi. Tóc Má chắc bạc trắng phải không? Hồi xưa lúc còn đi học, con thích đọc thơ của thi sĩ Kiên Giang viết về hình ảnh người Mẹ, bài thơ Xe Trâu của Kiên Giang con cho là hay vì diễn tả hình ảnh cuộc đời làm dâu, làm vợ, làm mẹ của một người con gái miền quê Việt Nam rất sống động và tinh tế. Mẹ của nhà thơ Kiên Giang đã được thi tài của ông đưa vào thi ca và lưu lại đời sau, là niềm hãnh diện. Chẳng bù con của Má, không có tài năng thiên phú nên không đưa được hình ảnh Má vào trang viết nào để lại đời sau. Nghĩ rằng đó là nỗi bất hạnh của Má và sự bất hiểu của con. Xin Má hãy thương xót cho những non kém của thằng con trai Út của Má - chỉ duy như một điều Má hãy tin con là, dù bất cứ hoàn cảnh nào, con cũng nguyện sống xứng đáng là con của Má, người đã mang nặng đẻ đau và nuôi con nên vóc nên hình. Nếu sau này chẳng may Má khám phá ra điều sai trái của con, là chuyện chẳng đáng dừng, Má trót thương con thì hãy thứ tha cho con nghe Má.

Má nhớ uống thuốc ho, và mùa xoài nhớ ăn xoài chín. Con muốn anh chị Bảy phải thay con mua xoài thật ngon cho Má. Kính chúc Má vạn an. Con của Má, Út TÂM.

Houston, ngày 30 tháng 4 năm 1991

MÁ kính yêu,

Cái tuổi của con sao mà lận đận quá. Nghe người lớn nói lẽ là **“Ba mươi một bước qua, ba mươi ba bước lại”** là tuổi xấu. Năm nay con mới có hai mươi chín tuổi thôi, đâu vướng vào cái vòng oan nghiệt đó, mà vận xui cứ đến không lường trước được. Chỉ bị một đuôi con tôm đâm trúng vào chân, mấy năm nay cứ hành đi hành lại hoài. Bây giờ con bị đau nhức trở lại khó chịu quá. Đi bác sĩ tư ở ngoài thì không đủ tiền chữa trị. Nhập viện thì không có bảo hiểm sức khỏe. Một người bạn chạy xin được cho con một “Thẻ Vàng”, họ mới cho nhập viện. Vì mức thu nhập của con còn thấp nên được miễn trả tiền bệnh viện. Con vái trời cho bệnh của mình chóng hết, để trở lại làm việc mà lo cho vợ con. Trên đất Mỹ này, giàu nghèo khó phân biệt. Con người ai cũng có sĩ diện và tự ái, không muốn để phải mang tiếng “ăn bám” người khác. Con đã dặn vợ con, nếu không cần thiết lắm đừng nên làm phiền lòng gia đình bên vợ con, sau này khó xử! **“Hùm chết để da, người ta chết để tiếng”**, câu nói đó của tiền nhân ngẫm lại thật là đúng. Ví dụ một ngày nào đó con có chết đi – nói thí dụ thôi – ở quê nhà Má đừng buồn thương làm gì, mà hãy bình thản sống cho đến suốt cuộc đời, sống trong hãnh diện vì con của Má đã không làm điều gì sai quấy cả. Má hãy tin con.

Về phần Má, con nghĩ năm nay anh chị Bảy cũng đã thường xuyên lo cho Má đủ đầy như mong ước của con, phải không? Má ơi, cuộc đời sao có chuyện tre già khóc măng đau lòng đến vậy – à không, con quên kể Má nghe, ở trong chung cư với con, có một gia đình

nọ sang định cư ở đây chỉ có hai mẹ con, thằng con vừa bị tai nạn chết trẻ, bà mẹ vật vã khóc đến tội nghiệp. Nhưng biết làm sao hơn, khi mà thực tế cuộc sống đã diễn ra như vậy. Con muốn Má đừng bao giờ sống trong tâm trạng đau buồn như thế đó, ít nhất là mười năm sau ngày con của Má thật sự về với tro bụi cuộc đời!

Thôi, nhìn thấy cảnh quan xung quanh, gợi cho tâm trí con hình ảnh chẳng vui chút nào. Má nghe qua rồi bỏ. Con luôn mong Má vẫn khoẻ mạnh và vui sống cùng cháu con. Con thích nhìn màu tóc bạc trắng của Má như màu mây bông gòn đang chao nghiêng bên khung cửa sổ hiên nhà vào buổi chiều nhạt nắng. Nguyện cầu Má mãi yên bình. Con của Má, Út TÂM.

Houston, ngày 30 tháng 4 năm 1992.

MÁ kính yêu,

Đây là lá thư thứ mười con gửi về Má. Mười năm đặng đặng trôi qua, mười hai năm con lìa xa Má để đi tìm bến bờ tự do. Mười năm con làm cái việc chẳng đặng đừng, mà trong những lá thư trước con thỉnh thoảng có đề cập đến, đó là con đã **“không thật”** với Má một chuyện quá đau lòng con, nhưng con buộc phải làm vậy vì con nghĩ, khi nghe đọc lá thư thứ mười này, Má cũng gần tuổi tám mươi, cái tuổi phân đông nhớ và quên hay lẫn lộn nhau: việc buồn thương, trách móc cũng không phân ranh rõ ràng. Như vậy, tâm hồn của Má cũng bớt khổ, mà chính lòng con cũng không bao giờ muốn thấy Má phải khổ vì con!

Má ơi, con xin nói thật điều này: Mười lá thư con viết để anh chị Bảy đọc cho Má nghe suốt mười năm qua, chỉ đề duy nhất có một ngày, một tháng và khác năm. Ngày tháng đó chính là cái ngày chia biệt của con với Má, khi con bước chân lên chuyến xe đò xuống Phụng Hiệp rồi đi ghe ra biển, làm chuyến vượt biên thứ hai trong đời. Lên dênh trên biển mười mấy ngày, với năm lần bị cướp, tàu của con đi đã tấp vào địa phận Thái Lan, rồi dòng đời đưa đẩy, con sang học Anh Văn tại Philippine chưa đầy sáu tháng thì gia đình bên vợ con bảo lãnh cho tụi con vào định cư ở Mỹ. Tưởng mình đã đến bến bờ tự do thì mọi chuyện đã an bài, ngờ đâu... chỉ sống tại Houston vừa đúng một năm thì con của Má đã phải vào bệnh viện và con biết, không đầy mấy tháng sau cái ngày con viết liên tiếp mười bức thư này, là con sẽ vĩnh viễn không còn hiện diện trên cõi đời này.

Ở quê nhà, anh chị Bảy là người theo dõi liên tục diễn tiến bệnh của con. Con cũng đã đề nghị được anh chị Bảy chấp thuận là giấu Má ít nhất mười năm, đừng bao giờ cho Má biết là con trai Út của Má đã nhắm mắt xuôi tay trên đất lạ quê người. Con đã gửi cho anh chị Bảy cùng lúc mười lá thư, mà con nhiều đêm nằm trong bệnh viện, bị đau nhức ngủ không được, thao thức rồi viết, tập trung gửi về và dặn anh chị Bảy hãy theo thời gian mà đọc cho Má nghe những lời thăm hỏi, dặn dò của con, dù lúc Má nghe đọc thư, thân xác con đã mục rã giữa lòng đất lạnh! Con nghĩ, mười năm sau – mười năm đối với một đời người không phải là dài, nhưng cũng chẳng phải là ngắn để duy trì một lời ước hẹn thiêng liêng, **đừng bao giờ để cho Mẹ của chúng con sống trong nỗi khổ đau của một người mang tâm trạng “tre già khóc măng”**. Con tin anh chị Bảy sẽ làm được chuyện đó, và con tin là Má vẫn còn mạnh khoẻ để mà đón nhận lá thư sau cùng thứ mười của con.

Khi viết thư này thì con vẫn còn nằm trên giường bệnh, và thú thật, chính vợ và những đứa em vợ của con hay bạn bè tới lui thăm viếng cũng chưa hề biết chuyện con đã biết trước cái chết và đã viết liên tiếp nhiều thư thế này (mọi người đều giấu con căn bệnh ngặt nghèo!). Con cũng đã viết sẵn một lời dặn dò vợ con rất kỹ, gồm năm điều, mà chắc chắn sau này vợ con sẽ có dịp công bố với gia đình bên chồng. Con biết Má thương bé Thúy và bé Thanh; và con tin Má cũng sẽ thương bé Nhựt – dù Má chưa một lần biết mặt nó –, nên trong một điều con đã căn dặn vợ, vì con biết vợ con tuổi hãy còn quá trẻ, không thể sống mãi như vậy để tiếc thương con, cô ấy cần phải có chồng khác để lo cho tương lai lâu dài, cho nên con đã dặn: **“Nếu em bước thêm một bước nữa, hãy giao con của anh lại cho Ngoại chúng nuôi, vì anh không muốn bất cứ ai hành hạ con anh”**. Nếu số phận của con đã kết thúc vào đúng cái tuổi 30 như có lần vợ con nghe ai đồn, đã đến xác Cậu Chín Kiên Giang cầu hồn. Nghe vợ con kể lại rằng, xác Cậu Chín nói tiên kiếp của con là một vị tiên trẻ trên trời có tính háo thắng, một hôm đi chơi đã đánh vị tiên bạn đến học máu dờ sống dờ chết nên bị Ngọc Hoàng phạt xuống trần gian. Vị tiên kia ôm mối hận quyết phải trả, ông ta trốn thiên đình xuống trần gian tìm suốt ba mươi năm mới gặp và quyết rửa mối thù xưa. Bởi vậy nếu tin có số mạng và những điều huyền bí màu nhiệm thì năm nay con phải trả món nợ vay trong tiền kiếp, âu đó cũng là “trời kêu ai nấy dạ”, con không tiếc rẻ gì đâu.

*Mỗi lần thay mặt vào thăm Má tôi, đứa cháu thường mang thuốc ho, xoaì và bánh bao cho bà. Ảnh trên, MÁ đang ngồi võng và cầm cái bánh bao.
(Ảnh chụp năm 1998 trước khi má mất)*

Những khoản tiền trước đây con gửi về, anh chị Bảy đã gửi vào quỹ tiết kiệm, mỗi khi cần mua sắm gì thì anh chị ấy rút ra để lo cho Má, Má hãy an tâm. Anh chị Bảy con nghèo, con biết, nhưng anh chị là người trực tính, chân thực, con tin là sẽ đóng trọn vai trò mà con đã ký thác trước khi nhắm mắt xuôi tay. Con có dặn anh chị Bảy, nếu hoàn cảnh đưa đẩy, gia đình anh chị được xuất cảnh ra nước ngoài, thì giao tiếp phần lo cho Má (nếu lúc đó Má hãy còn sống bên cạnh cháu con), cho anh chị Năm (là anh cả của tụi con), kể cả quỹ tiết kiệm nữa. Chắc chắn anh chị Bảy sẽ làm tròn ước nguyện đó của con. Những điều trăng trối và chia biệt tình anh chị em của con, con đã gửi riêng cho anh chị Bảy, để anh chị ấy thông báo riêng với các anh chị Năm, anh chị Sáu và anh chị Tám của con rồi. Con đã tha thiết yêu cầu mọi người, thương con thì hãy giữ kín giùm, để anh chị Bảy hằng năm làm cái công việc đọc thư của con cho Má nghe. Má đã hiểu lòng con trai út của Má chưa?

Vậy đây là những dòng cuối cùng con trai Út của Má viết cho Má. Xin phép Má cho con căn dặn vợ con, là khi con từ giã cõi đời, hãy chít lên đầu con một vành khăn tang trắng, xem như con là đứa con bất hiếu đối với mẹ già phải chịu cảnh tre già khóc măng! Đời này, kiếp này, Mẹ con ta mãi mãi chia lìa nhau. Hôn Má và vĩnh biệt Má thương kính nhứt đời con. Hãy tha thứ những gì không phải của con đối với Má suốt ba mươi năm qua, từ khi con mở mắt chào đời và trong vòng tay chở che dắt dìu của Má. Một lần sau cuối, con xin lạy Má hai lạy để tạ ơn sâu và vĩnh biệt. Con bất hiếu của Má. Út TÂM.

2

Trời Houston bây giờ đã sang thu. Thời tiết ở đây bất thường quá. Nóng đó rồi lạnh đó. Trung thu đã trôi qua. Tôi sang định cư tại Hoa Kỳ giữa năm 1993, nghĩa là sau khi làm tròn lời ký thác của em trai tôi – Út Tâm, là liên tiếp mười năm, vào đúng cái ngày cúng giỗ của chú ấy, tức ngày 13 tháng 7 âm lịch hằng năm, tôi mang thư ra đọc cho Má tôi nghe. Tôi không dám nói là mình đã cúng ai, mà chỉ nói là cúng rằm tháng bảy cho yên nhà yên cửa. Má tôi nghe đọc thư thì sụt sùi khóc và trách **“Thằng Út Tâm đã quên mất Má nó rồi. Đi gì mà biệt biệt hồng chịu đi thăm. Má có chết đi chắc không thấy mặt nó”**. Mỗi lần nghe câu đó, tôi xốn xang nước mắt trào ra, nhưng tôi vẫn cố đóng kịch, dù rằng trong lòng đã dầm ướt lệ thấm. Đến khi đọc lá thư thứ mười, Má tôi chẳng khóc mà lại cười. Bà nói rằng, **“Thằng Út Tâm giống gì mà kỳ cục vậy, Má mà đi qua tới bên thì nó chết với Má!”**. Và chuyện Út Tâm đã chết, từ đó đến mãi sau này, Má tôi xem như nửa đùa nửa thật – bán tín bán nghi – , gặp ai bà cũng hỏi **“Thằng Út Tâm sao lâu quá không về thăm Má? Nó có gửi thơ từ đi nữa không?”**. Có lần Má nói: **“Tao qua Xóm Chài gặp vợ Bảy Hữu nói có nghe tin thằng Út Tâm chết, tao la bả quá chừng. Đừng có nói bậy!”**. Chúng tôi mới nói với Má là **“Đì Bảy nói đúng Má à, Út Tâm đã chết thật rồi, nó bệnh, Má vẫn không tin sao?”**. **“Tin”**. Sau đó bà lại cười... Những lúc đó tôi như bị hụt hẫng trong một cõi hư vô nào đó. Tôi vẫn nhớ lời căn dặn của Út Tâm, thường xuyên mua thuốc ho, mua xoài cho Má tôi ăn, kể cả bánh bao mà Má tôi thích. Má tôi vẫn sống trong quê với anh chị Năm của tôi, cách một vài tuần vợ chồng tôi đèo nhau trên chiếc xe đạp ôm của tôi vượt hơn hai mươi cây số để về thăm Má, mua đồ cho Má ăn, đưa tiền cho Má bỏ túi xài... Cho đến một ngày giữa năm 1993, tôi phải bịn rịn chia tay Má tôi một lần nữa để chính thức ra đi theo diện HO. Ban đầu tôi nói: **“Con được đi qua Mỹ, sẽ tìm thăm mộ của Út Tâm”**. Má tôi cười: **“Út Tâm ở đâu mà con đi thăm mộ nó?”**. **“Út Tâm chết ở Mỹ, Má không nhớ sao?. “Nhớ chớ! Mà con lại bỏ Má nữa sao? Con không còn thương Má nữa sao?”**. Nghe câu hỏi đó, tôi chột cảm nhận khoé mắt mình nóng lên bởi hai dòng lệ tự nhiên chảy dài xuống má. Tôi nghẹn ngào không nói được lời nào, ôm vai Má hồi lâu mới nói vồn vện mấy chữ: **“Con thương Má lắm, nhưng hoàn cảnh con phải đi. Má thương con hãy vui lên cho con được yên tâm ra đi”**. Má không khóc mà lấy tay vỗ đầu tôi tỏ vẻ âu yếm khiến tôi càng chạnh lòng hơn. Năm đó, Má tôi tròn 80 tuổi. Tôi ra đi xem như vĩnh viễn không còn gặp lại người mẹ hiền thương kính của mình, nếu như hoàn cảnh chưa cho phép tôi trở về quê hương thăm Mẹ.

Bây giờ tôi vẫn thường xuyên làm công việc của em tôi – Út Tâm – là liên lạc thư từ về một đứa cháu ở thành phố Cần Thơ, để mỗi tháng hai ba lần vào Trường Long thăm Má tôi đang chung sống với gia đình anh chị Năm của tôi. Tôi không viết thư để đọc cho Má nghe nữa, vì dù sao Út Tâm đã nghĩ ra một cách làm hết sức thiêng liêng của một con người đối với Mẹ kính yêu, chưa chắc gì đã có một trường hợp thứ hai tương tự. Tôi rất trân trọng lòng hiếu thảo của một đứa em, biết mình sắp vĩnh viễn từ giã cõi đời, mà vẫn muốn tấm lòng chăm lo săn sóc Mẹ tiếp tục cho đến mười năm sau mới chính thức kết thúc. Tuổi đời 30 của em tôi hiện diện trong cuộc sống này, cộng với mười năm sau đó vô cùng ý nghĩa. **Năm tháng qua mau**, nhưng việc làm cao đẹp của một con người mãi mãi hằn sâu ít nhứt trong lòng của những người trong cuộc. Cảm ơn Út Tâm – em tôi – đã cho tôi thăm thía lòng hiếu thảo đặc biệt của một con người trong cõi nhân sinh này.

*13 tháng 7 âm lịch năm Canh Thìn 2000
cúng giỗ thứ 17 của em tôi.*

LÊ CẦN THƠ

(trong tập **TRÔI NGANG PHẬN MÌNH**, Thư Ân Quán xuất bản 2009 và 2017)

GHI THÊM:

* Vậy là trước khi Má chúng tôi mất, Người đã nghe tôi đọc hết 10 lá thư do Út Tâm đã viết trước khi vĩnh viễn rời bỏ cuộc sống ngày Mười Ba tháng Bảy âm lịch năm Quý Hợi 1983 (nhằm ngày 21-8-1983 dương lịch) tại Houston Texas, hưởng dương 30 tuổi. Di ảnh gởi tại chùa Linh Sơn North West Houston cạnh bên di ảnh Má của chúng tôi. Những ngày cúng rằm chúng tôi thường đến thắp nhang cúng vái Mẹ và Em của chúng tôi.

* Tôi rời khỏi Việt Nam đến định cư tại Houston TX từ ngày 23 tháng 6 năm 1993 theo diện HO.

* Má chúng tôi đã qua đời tại quê nhà Trường Long (Phong Điền - Cần Thơ VN) ngày 13 tháng Chạp Tân Tị (nhằm ngày 25 tháng 01 năm 2002), hưởng thượng thọ 89 tuổi. Tôi làm lễ phát tang cho gia đình chúng tôi tại chùa Linh Sơn và cúng suốt 7 tuần thất. Cúng 49 ngày Má mất, tôi có phổ biến một bài thơ 68 câu trên vài tờ báo hải ngoại (viết nhân tuần thất 21 ngày), và in trong tập bản thảo lưu lại - 2007 "NHỮNG CHẶNG ĐƯỜNG THƠ". Bác Bảy kèm sau bài viết này để Ngọc Thuý (con gái trưởng của Út Tâm) và mọi người có dịp đọc cho biết, những gì mà Bác Bảy viết về Bà Nội cũng là Người mà Ba của con đã làm một chuyện hiếu thảo quá tầm suy nghĩ trong cuộc đời.

Houston 16 tháng 9 năm 2015

Bác Bảy **LÊ HOÀNG VIỆN**

Bút hiệu: **LÊ CẦN THƠ - HUYỀN VÂN THANH**

Và vài bút hiệu khác

BÀ NGUYỄN KIM HUỆ

Tuổi Giáp Dần

Thất lạc lúc 1945 chiều ngày 25 tháng 01 năm 2002

Nhằm ngày 13 tháng Chạp năm Tân Tỵ

tại Trường Long - Phong Điền - Cần Thơ - Việt Nam

HƯƠNG THỌ 89 tuổi

MÁ CỦA CON

Kính viếng Hương linh **MÁ** của con

Má của con đã chết thật rồi sao?
Con tự hỏi trong bàng hoàng sửng sốt
Bên này đại dương cách nửa vòng trái đất
Giọng báo tin nghe đứt quãng từng cơn.

Má của con tám mươi chín tuổi hơn
Tám mươi chín năm làm người cõi thế
Tám mươi chín năm đắm chìm bao dâu bể
Tám mươi chín năm - chớp mắt buông xuôi!

Má của con đi trọn một kiếp người
Đã in đậm lòng con muôn vàn dấu ấn
Từ tuổi thơ đến những ngày mãn tận
Má chỉ làm dân ruộng rẫy bình thường.

Má của con – một bà Má miệt vườn
Chon chắt thật thà nói năng bộc trực
Má không thích đái bơi lừa lọc
Nên dạy con hãy ngay thẳng làm người.

Má của con sau trước một lời
"Ăn chắc mặc dày" – châm ngôn cuộc sống
Mặc thế sự "giả, chân" biến động
Vẫn một đường đi tới chẳng núng nao!

Má của con đã chết thật rồi sao?
Con tự hỏi và lòng mình chùng lại
Có thể nào đâu, mới hôm nao Má hỏi:
"Con không thể về thăm Má sao con?"

Má của con – từ góc nhỏ quê hương
Đang mòn mỏi đợi thẳng con xa xứ
Nhìn nước lớn rồng đềm nổi sào tư lự
Trông con bật tấm qua màu mắt lập loè.

Má của con – thui thui giữa trưa hè
Rọc lá chuối, cắt lá sen đem bán
Lấy công sức mình đổi gạo cơm thời hạn hán
Nuôi đàn con thơ suốt năm tháng chiến tranh.

Má của con không quen nếp sống thị thành
Không quen cảnh ăn sung mặc sướng
Cứ chân đất đầu trần quanh năm đồng ruộng
Uống nước lóng phèn ăn rau cháo muối dưa.

Má của con tần tảo sớm trưa
Nhưng vẫn muốn các con mình vươn tới
Vẫn muốn con mình thoát đời tăm tối
Đừng giống mẹ cha sống cảnh quê mùa.

Má của con dạy lễ nghĩa ngàn xưa
Qua kinh nghiệm bản thân đơn giản
Con cảm nhận từ thâm sâu cuộc sống
Đạo đức làm người trong cõi nhân sinh.

Má của con đã gây dựng đức tin
Khiến lòng con hoài hoài kiêu hãnh
Trong vũ trụ kỳ quan lấp lánh
Trái tim Mẹ hiền – Má của con ơi!

Má của con lòng rộng cả khung trời
Con như thấy vàng hào quang tỏa rộng
Bên này bờ đại dương nhà nhiều tầng soi bóng
Đâu che được tầm con nhìn Má vượt trên cao.

Má của con chết thật rồi sao?
Má đã phủ tay già từ nhân thế
Má còn hỏi "Sao con không về thăm Má?"
Như mỗi lần con điện thoại về nhà?

Má của con giờ đã về cạnh bên Ba
Ba với Má sống đời đời miên viễn
Từ phương xa con viết lời đưa tiễn
Má hãy xót thương nhận lấy chân tình.

Má của con như thuở bình sinh
Hãy tiếp dạy khuyên bao điều ân nghĩa
Con nhớ mãi ân sâu của Má
Suốt cả cuộc đời dù bão loạn mưa cuồng.

Má của con – Má tôn kính yêu thương
Con ân hận không thể về bên Má
Giây phút cuối cho voi lòng hoài trông, hả dạ
Má của con – Má của con ơi...

(Ảnh Ba Má chụp tại Xóm Chài tháng 3/1973)
Viết nhân 21 ngày Má mất :
" Má của con đã về cạnh bên Ba
Ba với Má sống đời đời miên viễn..."

Houston 14 tháng 2-2002

HUYỀN VÂN THANH
(Houston, Texas USA)

